

Årsplan: Naturfag

8. trinn

Skuleår: 2024-2025

Tidsrom Veke	Tema	Kompetansemål	Læringsmål	Kjelde	Vegen til mål	Vurdering for læring i forhold til kompetansemåla
34-38	Økosystemet	<ul style="list-style-type: none"> •Utforska samanhengar mellom abiotiske og biotiske faktorar i eit økosystem og diskutere korleis energi og materie blir omdanna i kringlaup •Gjere greie for korleis fotosyntese og celleanding gir energi til alt levande gjennom karbonkringlaupet	<ul style="list-style-type: none"> • Utforske eit økosystem og forklara korleis biotiske og abiotiske faktorar påverkar kvarandre • Forklara korleis plantar og dyr får energi til å leva • Gjere greie for korleis energi blir overført i ei næringskjede • Forklara korleis stoff i naturen blir brukt om att.	Aunivers / Solaris	<ul style="list-style-type: none"> •Samtale om tema •Omgrepslæring •Arbeida saman om fagtekst •Digitale oppgåver •Arbeida saman med oppgåver •Feltarbeid / Turer <p>Forsøk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3. Forsøk 7 s. 230 – Trærne i skogen - 2. Finne blodomrissene (Eget ark med tegning av forskjellige treslag/bladet). Elevene skal finne så mange va de vanligste norske treslagene/bladene som de greier.	Utforske biotiske og abiotiske faktorer ute.

30-44	Celler	<ul style="list-style-type: none"> •Samanlikna celler hos ulike organismar, og beskriva samanhengar mellom oppbygging og funksjon 	<ul style="list-style-type: none"> • Forstå at alle organismar er bygd opp av celler • Beskriva og teikna ei celle og kva den består av • Beskriva likskapar og forskjellar mellom celler hos bakteriar , plantar og dyr • Forklara samanhengen mellom cellers oppbygging og funksjon • Beskriva korleis celler dannar vev og organ 	Aunivers / Solaris Viten.no	<ul style="list-style-type: none"> •Samtale om tema •Omgrepslæring •Arbeida saman om fagtekst •Digitale oppgåver •Arbeida saman med oppgåver •Modellering (Teikning, kitt, sketches). 	<p>Skriftleg vurdering - karakter</p> <p>Innlevering, modellering i "book creator" eller "explain everything" om økosystem og celler. Berre skriftleg tilbakemelding, ikkje måloppnåing/karakter.</p>
44-47	Kontinent på vandring	<ul style="list-style-type: none"> •Bruka platetektonikkteorien til å forklara jorda si utvikling over tid og gje døme på observasjonar som støtter teorien 	<ul style="list-style-type: none"> • Gje døme på observasjonar som viser at kontinenta på jorda har hengt saman • Forklara korleis vi kan vita at jordskorpeplatene beveger seg • Beskriva kva platetektonikk er og kvifor dette kan kallast ein teori. 	Aunivers / Solaris Viten.no	<ul style="list-style-type: none"> •Samtale om tema •Omgrepslæring •Arbeida saman om fagtekst •Digitale oppgåver •Dagsaktuelle hendelser •Arbeida saman med oppgåver 	
48-51	Jorda i endring	<ul style="list-style-type: none"> •Bruka platetektonikkteorien til å forklara jorda si utvikling over tid og gi eksempel på observasjonar som støttar teorien •Beskriva drivhuseffekten og gjere greie for faktorar 	<ul style="list-style-type: none"> • Forklara korleis landskapet blir endra når jordskorpeplater kolliderer eller sprekker opp • Diskutera nokon samanhengar mellom platebevegelsar og klima 	Aunivers / Solaris viten.no	<ul style="list-style-type: none"> •Samtale om tema •Omgrepslæring •Arbeida saman om fagtekst •Digitale oppgåver •Arbeida saman med oppgåver •Feltarbeid 	<p>Vurdering</p> <p>Podcast</p> <p>Presentasjon (gruppe)</p>

		<p>som kan forårsaka globale klimaendringar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gje døme på og drøfta aktuelle dilemma knytt til utnytting av naturressursar og tap av biologisk mangfald 	<ul style="list-style-type: none"> • Forklara kvifor vi må sjå på ressursar i jordskorpa som eit lager som kan blir brukt opp, sjølv om mange blir resirkulert i bergartskretsløpet 			
1-4	Atomet	<ul style="list-style-type: none"> • Bruka atommodellar og periodesystemet til å gjera greie for eigenskapar til grunnstoff og kjemiske forbindelsar • Bruka og laga modellar for å forutseia eller beskriva naturfaglege prosessar og system og gjere greie for modellane sine styrkar og avgrensingar 	<ul style="list-style-type: none"> • Beskriva atomet sin oppbygging • Forklara kvifor vi brukar ulike modellar for å beskriva atomet • Teikna skalmodell til nokon grunnstoff 	Aunivers/-Solaris	<ul style="list-style-type: none"> • Samtale om tema • Omgrepslæring • Arbeida saman om fagtekst • Digitale oppgåver • Arbeida saman med oppgåver • Modellering <p>Forsøk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Labsikkerhet - 1.Forsøk – Bygg atom - 2.Forsøk 2 s. 34 – Hva finnes mellom molekylene? 	
5-8	Grunnstoffa og periodesystemet	<ul style="list-style-type: none"> • Utforska kjemiske reaksjonar, forklara massebevaring og gjere greie for betydningar av nokre forbrenningsreaksjonar 	<ul style="list-style-type: none"> • Forklara kva eit grunnstoff er og gje døme på nokon grunnstoff • Forklara samanhangen mellom atoma si oppbygging og plasseringa i periodesystemet 	Aunivers/-Solaris	<ul style="list-style-type: none"> - Samtale om tema - Omgrepslæring - Arbeida saman om fagtekst - Digitale oppgåver - Arbeida saman med oppgåver 	Skriftleg vurdering om grunnstoff og atom, karakter

		<ul style="list-style-type: none"> • Delta i risikovurderingar knytt til forsøk og følgja sikkerheitstiltak • Stilla spørsmål og lage hypotesar om naturfaglege fenomen, identifisera avhengige og uavhengige variablar og samla data for å finna svar • Analysera og bruka innsamla data til å laga forklaringar, drøfta forklaringane i lys av relevant teori og vurderer kvaliteten på egne og andre sine utforskingar • Gje døme på dagsaktuell forskning og drøfta korleis ny kunnskap genererast gjennom samarbeid og kritisk tilnærming til eksisterande kunnskap • Bruka atommodell og periodesystemet til å gjere greie for eigenskapar til grunnstoff og kjemiske forbindelsar 	<ul style="list-style-type: none"> • Bruka periodesystemet til å forutseie eigenskapane til nokon grunnstoff • Forklara kva ei kjemisk sambinding er og gje nokon døme • Utføre forsøk på lab på en trygg og sikker måte 		<p>- Modellering</p> <p>Forsøk:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Forsøk 7 s. 29 - Vi koker vann i begerglass s.29 + (Hva er på naturfagslabben/Labvett). 1. Forsøk 4 s. 28 – Gassbrenneren 2. Forsøk 3 s. 34 – Periodesystemet 2. Forsøk 5 s. 101 – Vi lager hydrogengass. 6. Forsøk 4 s. 100 – Vi lager oksyngengass Forsøk 8 s. 175 – Hvor lenge brenner lyset 	
--	--	---	---	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> •Utforska kjemiske reaksjonar, forklare massebevaring og gjere greie for betydningar av nokre forbrenningsreaksjonar 				
9-12	Energi over alt	<ul style="list-style-type: none"> • Gjøre rede for energibevaring og energi kvalitet og utforske ulike måter å omdanne, transportere og lagre energi på 	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrive hva vi mener med energi, og gi eksempler på ulike former for energi – forklare forskjellen på stillingsenergi og bevegelsesenergi • gi eksempler på energioverføring og situasjoner der energi blir omdannet fra en form til en annen • utforske enkle situasjoner der energi omdannes eller overføres 	Aunivers / Solaris	<ul style="list-style-type: none"> •Samtale om tema •Omgrepslæring •Arbeida saman om fagtekst •Digitale oppgåver <p>Arbeida saman med oppgåver</p> <p>Forsøk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forsøk 2 s. 157 – Pendel - Energiformer og energioverføringer 	Muntlig vurderingssamtale
13-16	Energibruk og miljø	<ul style="list-style-type: none"> •Gje døme på og drøfta aktuelle dilemma knytt til utnytting av naturressursar og tap av biologisk mangfald •Gje døme på samar sine tradisjonelle kunnskarar om naturen og diskutera korleis denne kunnskapen 	<ul style="list-style-type: none"> • Beskriva kva vi meiner med energi, og gje døme på ulike former for energi • Forklara skilnaden på stillingsenergi og rørsleenergi • Gje døme på energioverføring og situasjonar der energi blir omdanna frå ei form til ein annan 	Aunivers/- Solaris s. 142 - 208	<ul style="list-style-type: none"> •Samtale om tema •Omgrepslæring •Arbeida saman om fagtekst •Digitale oppgåver •Arbeida saman med oppgåver •Feltarbeid •Ekskursjon til BVGS 	Munnleg høyring om energi, karakter Prosjekt – Energi for fremtiden

		kan bidra til berekraftig forvaltning av naturen	<ul style="list-style-type: none"> • Utforska enkle situasjonar der energi blir omdanna eller overført • Gje døme på ulike energikjelder • Forklara kva vi meiner med fornybare og ikkje-fornybare energikjelder • Gjere reie for kva vi brukar energi til • Forklara kva vi meiner med berekraftig energiutnytting • Diskutera korleis energibruk og energiproduksjon påverkar miljøet. 		<p>Forsøk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prosjekt om fornybar ikke-fornybar energi 	
17-19	Seksualitet – mer enn sex	• Drøfte spørsmål knyttet til seksuell og reproduktiv helse.	<ul style="list-style-type: none"> • Diskutere hva som menes med begrepet seksualitet • Diskutere hvorfor det er viktig at ungdom kjenner sin egen kropp og sine egne grenser • Beskrive hvordan kjønnsorganene er bygd opp, og hvilken funksjon de ulike delene har • Forklare hva som skjer i de ulike stadiene i menstruasjonssyklusen • Kjenne til noen nettsider og andre kilder med 		<ul style="list-style-type: none"> • Samtale om tema • Omgrepslæring • Arbeida saman om fagtekst • Digitale oppgåver • Arbeida saman med oppgåver 	

			korrekt og god informasjon om temaer som omhandler seksualitet			
20-22	Repetisjon Prosjekt kap: 1 - 9	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven vel tema som må godkjennast av lærar 	<ul style="list-style-type: none"> • Selvvalgte læringsmål 		<ul style="list-style-type: none"> • Samtale om tema • Omgrepslæring • Arbeida saman om fagtekst • Digitale oppgåver • Arbeida saman med oppgåver 	Muntlig fremføring
23-24	Ut i naturen	<ul style="list-style-type: none"> • Undersøking av planter, fuglar, tre, insekt, m.m 			<ul style="list-style-type: none"> • Feltarbeid 	